

Idealistische dokter met missie in township

Nederlandse arts Hugo Tempelman werkte samen met Johan Cruijff in aidsbestrijding

Miriam Mannak
Kaapstad

In zijn kliniek in de straatarme Zuid-Afrikaanse Limpopo-provincie vecht de Nederlander Hugo Tempelman al jaren tegen de schrijnende aidspanemie. Hoewel de bekende tropenarts, die dagelijks 200 patiënten behandelt en samenwerkte met Johan Cruijff, geniet van het WK voetbal, vreest hij dat het evenement slecht kan uitpakken voor de strijd tegen de ziekte die in Zuid-Afrika dagelijks 1000 levens eist.

In 1990, na zijn studie geneeskunde aan de Universiteit van Nijmegen, zette Tempelman voor het eerst voet op Zuid-Afrikaanse bodem. 'Ik wilde me specialiseren tot tropenarts. Dat kan in Nederland, maar daar hang je over de schouder van de chirurg om te kijken hoe hij of zij het doet. Dat leek me geen basis om in een tropenziekenhuis met misschien maar twee artsen alle problemen die op je afkomen, zelf te managen', aldus de arts.

'Ik koos voor Pretoria, vanwege de combinatie van gezondheidszorg uit de eerste wereld en ziektekundige problemen uit de derde wereld.'

Tempelman, geboren in 1960 in Apeldoorn als de jongste telg uit een gezin van negen kinderen,

wist al op jonge leeftijd dat hij de gezondheidszorg in wilde. Als kind werd hij naar eigen zeggen gegrepen door de kracht van de medische wereld, nadat hij een lucifer in een lege autotank had gestopt. De explosie die volgde, kost-

te hem bijna het gezichtsvermogen. 'De behandelend chirurg, die later mijn schoonvader werd, wist dat te voorkomen', aldus Tempelman. 'Dat is me altijd bijgebleven.'

Inmiddels staat de ervaren tropenarts met zijn Nederlandse vrouw en verpleegster Liesje zestien jaar aan het roer van het Ndlovu Medical Centre in Elandsdoorn, een township buiten Johannesburg.

'De aidsproblematiek, met name in de regio van Elandsdoorn, waar geen medische voor-

Ook lokaal is de arts populair. Zo kreeg hij een paar jaar geleden het ambt van burgemeester aangeboden

zeningen waren, trof mij diep. Hoewel 15% van de 40.000 inwoners seropositief was, had vrijwel niemand toegang tot aidsremmers', aldus de arts. 'Dat moest anders.'

Wat begon als een klein initiatief groeide uit tot een organisatie met 240 werknemers waar 160.000 mensen, zowel de townshipbevolking als mensen uit de omgeving, medische zorg krijgen.

'Dagelijks zien we zo'n 200 patiënten. Daarnaast ontvangen nu circa 2500 mensen aidsremmende medicijnen en vinden er jaarlijks 350 bevallingen plaats. Er is namelijk ook een kraamkliniek', aldus Tempelman. 'Verder hebben we een voedingscentrum, een kindercrèche, een 24 uurskliniek voor terminale aidspatiënten en een overheidsprogramma ter behandeling van tbc.'

Ook is er ruimte voor sport. In 2004 opende de Johan Cruijff Stichting in Elandsdoorn een Cruijff Court, een openbaar jeugdcentrum waar jongeren dagelijks kunnen sporten.

Omdat Ndlovu een privékliniek is, betalen patiënten zelf voor basisgezondheidszorg en huisartsbezoeken. Meestal gaat dat via hun verzekering of uit de eigen portemonnee. 'Omdat 45% van de bevolking werkloos is, hebben veel mensen geen geld voor zorg. Zij

krijgen die van ons gratis. Als gevolg daarvan komt slechts 5% van onze inkomsten uit consultatieve gelden', aldus Tempelman.

'Onze afhankelijkheid van donateurs en sponsors is dan ook groot.' Tot de geldschieters behoren het Nelson Mandela Kinderfonds, Stichting Sonnevank, USAid, het Zuid-Afrikaanse mobiele telefoniebedrijf Vodacom en bezorgde burgers.

Inmiddels hebben Tempelman en zijn vrouw aardig wat erkenning gekregen voor hun werk. In 2005 werden ze door koningin Beatrix onderscheiden als Ridder in de Orde van Oranje-Nassau en vorig sleepten ze de humanitaire

Hugo Tempelman

Martin Buber-plaquette in de wacht. Deze laatste prijs is bedoeld voor mensen die zich op gedreven wijze inzetten voor anderen.

Ook lokaal is de arts populair. Zo kreeg hij een paar jaar geleden het ambt van burgemeester aangeboden. 'Ik voel me zeer vereerd en gebruik deze erkenning bij het werven van fondsen en om onze kredietwaardigheid bij de donateurs te vergroten', vertelt Tempelman.

Over het huidige WK voetbal heeft Tempelman gemengde gevoelens. 'Het WK en de positieve publiciteit die daarmee gepaard gaat, zijn goed voor Zuid-Afrika, het investeringsklimaat en het toerisme. Het kan helaas verkeerd uitpakken voor de Zuid-Afrikaanse aidsbestrijding. Deze is grotendeels afhankelijk van buitenlandse hulp. Met 7 miljoen seropositieve Zuid-Afrikanen en 1400 nieuwe infecties per dag kan Zuid-Afrika het probleem niet alleen aan.'

'Omdat het land nu wellicht niet meer gezien wordt als derdewereldland maar als land met een middeninkomen, hoewel 53% van de bevolking moet leven van minder dan \$2 per dag, én omdat het aantoonbaar een evenement als het WK te kunnen organiseren, kunnen donorlanden zich gaan afvragen of Zuid-Afrika nog wel hulp nodig heeft. Dat is mijn angst.'

